

Warunkowość ex-ante

Maciej Zathey
Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego
Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego

Zgodnie z projektem rozporządzenia ogólnego dla funduszy objętych Wspólnymi Ramami Strategicznymi 2014-2020, ich uruchomienie będzie uzależnione od spełnienia wymogów warunkowości ex-ante, czyli zapewnienia określonych warunków wyjściowych umożliwiających efektywną realizację programów współfinansowanych ze środków europejskich.

2 | Spełnienie warunkowości ex-ante

- Uwarunkowania ex-ante określa się dla każdego funduszu objętego zakresem wspólnych ram strategicznych w postaci zasad dotyczących poszczególnych funduszy – art. 17 ust. 1 projektu rozporządzenia ogólnego dla funduszy objętych Wspólnymi Ramami Strategicznymi 2014-2020 (COM(2012) 496 wersja ostateczna)
- Spełnienie wymogów warunkowości ex-ante w terminie będzie istotnym czynnikiem przy podejmowaniu decyzji o alokacjach finansowych przeznaczonych na poszczególne cele tematyczne, co znajdzie odzwierciedlenie w Umowie Partnerstwa jako podstawowym dokumencie ramowym dla okresu 2014 – 2020. Stan spełnienia warunkowości ex-ante będzie również istotnym elementem negocjacji Umowy Partnerstwa oraz programów operacyjnych z Komisją Europejską (KE).
- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (MRR) dąży do spełnienia przez Polskę wszystkich warunków ex-ante przed końcem 2013 r. Od początku 2012 r. MRR prowadzi prace mające na celu przegląd sytuacji wyjściowej oraz określenie działań niezbędnych do spełnienia wymogów warunkowości ex-ante. Postępy we wdrażaniu tych działań są stale monitorowane.

Warunkowość ex-ante

➔ W odniesieniu do warunków ex-ante, które nie zostaną spełnione przed przekazaniem do KE projektu Umowy Partnerstwa, konieczne jest przedstawienie w Umowie harmonogramu działań na rzecz ich spełnienia. Brak ostatecznego wypełnienia warunków w terminie nie później niż dwa lata po przyjęciu Umowy Partnerstwa lub do dnia 31 grudnia 2016 r. wiązał się będzie z ryzykiem zawieszenia płatności przez KE dla tych priorytetów, których dotyczą niespełnione warunki, a co za tym idzie, z ryzykiem utraty tych środków przez Polskę.

3 | Warunkowość ex-ante na poziomie krajowym

Warunki ex-ante podzielono na

→ **ogólne** (dotyczące kwestii horyzontalnych takich jak zamówienia publiczne czy ocena oddziaływania na środowisko) odnoszące się do całokształtu interwencji w ramach funduszy WRS,

→ **tematyczne** (przypisane do poszczególnych celów tematycznych) oraz specyficzne dla EFRROW i EFMR.

Szczegółowe uregulowania wymogów warunkowości ex-ante na poziomie krajowym, które zostały określone w Załączniku V do projektu rozporządzenia ogólnego wiążą się z koniecznością zapewnienia m.in.:

- odpowiednich ram strategicznych dla wybranych obszarów tematycznych (np. walka z ubóstwem, uczenie się przez całe życie, adaptacja do zmian klimatu);
- przedstawieniem odpowiednio uzasadnionej, wybranej w oparciu o obiektywne kryteria listy projektów do realizacji wraz z realistycznym harmonogramem ich wdrożenia (transport);
- transpozycją i wdrożeniem określonych wymogów prawa UE (np. w sektorze energetyki, budownictwa czy gospodarki odpadami, jak również w odniesieniu do zagadnień horyzontalnych takich jak zamówienia publiczne, pomoc publiczna, oceny środowiskowe).

4 | Warunkowość ex-ante na poziomie regionalnym

➔ W toku prac nad spełnieniem wymogów warunkowości ex-ante dla funduszy WRS 2014 - 2020 zidentyfikowano trzy zasadnicze obszary, w których niezbędne okazało się zaangażowanie samorządowych władz regionalnych

Warunkowość ex-ante

- **Badania naukowe i innowacje**
- **Gospodarka odpadami**
- **Transport**

5 | Badania naukowe i innowacje

Warunek 1.1.

Badania naukowe i innowacje: istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w dziedzinie badań i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji, w odpowiednich przypadkach, zgodnie z krajowym Programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych.

Kryteria, które należy spełnić

- Gotowa jest krajowa lub regionalna strategia badań i innowacji na rzecz **inteligentnej specjalizacji**, która:
 - Opiera się na analizie SWOT aby skoncentrować zasoby na ograniczonym zestawie priorytetów badań i innowacji,
 - przedstawia środki na rzecz pobudzenia prywatnych inwestycji w badania i rozwój,
 - obejmuje system monitorowania i przeglądu.
 - Państwo członkowskie przyjęło ramy określające dostępne środki budżetowe na badania i innowacje
 - Państwo członkowskie przyjęło wieloletni plan dotyczący budżetu i priorytetów inwestycji związanych z priorytetami UE (ESFRI – Europejskie Forum Strategii ds. Infrastruktur Badawczych)
 - określenie ram polityki badań i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji w regionalnych strategiach innowacji bądź odpowiednich rozdziałach strategii rozwoju województwa

Warunek ść ex-ante

Działania samorządu województwa w celu spełnienia wymogów warunkowości ex ante:

- Zarząd Województwa przyjął w 2011 r. „Regionalną Strategię Innowacji dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2011-2020”. W Strategii zostały zidentyfikowane tzw. branże kluczowe oraz specjalizacje naukowo-technologiczne regionu w przekroju funkcjonujących w regionie ośrodków naukowych oraz przedsiębiorstw.
- Wraz z przyjęciem zaktualizowanej w 2011 r. RSI opracowany został również tzw. Plan Wykonawczy do Strategii na lata 2012-2014. Przedstawia on typy działań, które możliwe są do realizacji w województwie, przy założeniu współpracy wszystkich aktorów regionalnego systemu innowacji, a więc m. in. samorządów, przedsiębiorców, instytucji otoczenia biznesu, jednostek naukowych.
- Najważniejsze wyzwania rozwojowe województwa w sferze innowacyjności i specjalizacji regionalnych zostały uwzględnione w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 przyjętej przez Sejmik Województwa w lutym 2013. Działania w tym zakresie zostały zgrupowane w Makrosferze *Przedsiębiorczość i Innowacyjność*, która została opracowana na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT tego obszaru. Zgodnie z zapisami SRWD Makrosfera *Przedsiębiorczość i Innowacyjność* to grupa działań wspierających rozwój mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, w szczególności umożliwiająca implementację rozwiązań naukowych i patentów oraz transfer wiedzy w relacji gospodarka – nauka.

5 | Badania naukowe i innowacje

Trwają prace nad określeniem inteligentnych specjalizacji na poziomie krajowym i regionalnym. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (MRR) nawiązało współpracę z Bankiem Światowym (BŚ) w celu weryfikacji systemu dokumentów definiujących inteligentne specjalizacje w Polsce na poziomie regionalnym i krajowym oraz wskazania dalszych działań niezbędnych dla wypełnienia warunku ex-ante dla celu tematycznego nr 1, określonego w projekcie rozporządzenia ogólnego.

Pod koniec czerwca br. odbędzie się spotkanie w siedzibie MRR z udziałem BŚ, Komisji Europejskiej (KE) oraz przedstawicieli Urzędów Marszałkowskich (UM), przedsiębiorców i sfery naukowej, na którym przedstawione zostaną wstępne rekomendacje ekspertów Banku dotyczące wyboru obszarów specjalizacji na poziomie kraju i regionów.

➔ Celem jest zapewnienie spójności i komplementarności systemu dokumentów na szczeblu krajowym i regionalnym co może wymagać wprowadzenia zmian do istniejących już dokumentów na poziomie regionalnym w celu spełnienia warunku ex-ante.

Warunkowość ex-ante

Warunek 6.2.

Gospodarka odpadami: Promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE w sprawie odpadów oraz z hierarchią postępowania z odpadami

Kryteria, które należy spełnić

- państwo członkowskie przekazało Komisji sprawozdanie dotyczące postępów w osiągnięciu celów określonych w art. 11 dyrektywy 2008/98/WE, powodów niedociągnięć oraz zamierzonych działań prowadzących do osiągnięcia celów;
- państwo członkowskie dopilnowało, aby jego właściwe organy sporządziły, zgodnie z art. 1, 4, 13 i 16 dyrektywy 2008/98/WE, jeden lub więcej planów gospodarki odpadami zgodnie z art. 28 dyrektywy;
- nie później niż do dnia 12 grudnia 2013 r. państwo członkowskie sporządziło, zgodnie z art. 1 i 4 dyrektywy 2008/98/WE, programy zapobiegania powstawaniu odpadów, zgodnie z wymogami art. 29 dyrektywy;
- państwo członkowskie podjęło niezbędne kroki w celu osiągnięcia celu na 2020 r. dotyczącego promowania ponownego wykorzystania i recyklingu, zgodnie z art. 11 dyrektywy 2008/98/WE.

Działania samorządu województwa w celu spełnienia wymogów warunkowości ex ante:

- mocą uchwały nr XXIV/ 616/12 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 czerwca 2012 r. został przyjęty Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego,

- W lutym br. Urząd Marszałkowski przesłał do Ministerstwa Środowiska w postaci „Karty przeglądu wojewódzkiego planu gospodarki odpadami” informację odnośnie zgodności WPGO 2012 z zapisami dyrektywy 2008/98/WE w sprawie odpadów pod kątem spełnienia wymagań ex ante

Warunkowość ex-ante

Z kontaktów roboczych pomiędzy wydziałami UMWD a MRR zajmującymi się kwestią warunkowości ex-ante wynika, że Komisja Europejska stwierdziła, iż województwo dolnośląskie w zakresie opracowania programu zapobiegania powstawaniu odpadów (art. 29 dyrektywy 2008/98/WE) podobnie jak inne województwa w kraju nie spełnia wymogu warunkowości ex ante. W Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami temat ten nie został ujęty. Problem ten miał zostać jednak rozstrzygnięty poprzez przygotowanie właściwej Strategii na poziomie krajowym do końca 2013 roku. W najbliższych dniach przesłane zostanie pismo w tej kwestii z MRR, w którym oczekujemy propozycji ze strony ministerstwa spełnienia tego wymogu.

Warunek 7.1. i 7.2.

7.1. Drogi: Istnienie kompleksowego krajowego planu transportu, który we właściwy sposób ustala priorytety inwestycji w bazową transeuropejską sieć transportową (TEN-T), w sieć kompleksową (inwestycje inne niż w sieć bazową TEN-T) oraz we wtórną łączność (w tym transport publiczny na szczeblu regionalnym i lokalnym).

7.2. Kolej: Istnienie w ramach kompleksowego krajowego planu transportu czytelnego rozdziału dotyczącego rozwoju kolei, który we właściwy sposób ustala priorytety inwestycji w bazową transeuropejską sieć transportową (TEN-T), w sieć kompleksową (inwestycje inne niż w sieć bazową TEN-T) oraz we wtórną łączność systemu kolejowego, zgodnie z ich wkładem w mobilność, trwałość oraz efekty sieci na szczeblu krajowym i europejskim. Inwestycje obejmują aktywa ruchome i interoperacyjność oraz rozwijanie potencjału.

Warunkowość ex-ante

Kryteria, które należy spełnić

- Gotowy jest **kompleksowy krajowy plan transportu**, przygotowany we współpracy z samorządami województw, zawierający priorytety inwestycji w sieć bazową TEN-T, sieć kompleksową i wtórną łączność. priorytety uwzględniają wkład inwestycji w mobilność, trwały rozwój, zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych oraz wkładu w jednolitą europejską przestrzeń transportową, realistyczny i dojrzałe ramy projektu (wraz z harmonogramem, budżetem), strategiczną ocenę środowiskową, spełniającą wymogi prawne dotyczące planu transportu, środki mające na celu zwiększenie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.
- Gotowy jest rozdział kompleksowego planu transportu dotyczący rozwoju kolei, zawierający realistyczne i dojrzałe ramy projektu (wraz z harmonogramem, budżetem), strategiczną ocenę środowiskową, spełniającą wymogi prawne dotyczące planu transportu, środki mające na celu zwiększenie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.

Dziękuję za uwagę